

2020-04-24

537-491-2020

Avdelningen för Natur och Klimat
Fredrik Andreasson
010-2240111

Regeringskansliet
c/o Miljödepartementet

En utvecklad vattenförvaltning SOU 2019:66

Länsstyrelsen i Blekinge har givits möjlighet att yttra sig om utredningen om en utvecklad vattenförvaltning. Då utredningen är omfattande ligger fokus i detta yttrande att ligga på förslagen för ny organisation samt arbetet med åtgärdsprogram. Dessa delar är väsentliga för länsstyrelsens fortsatta roll inom vattenförvaltningen.

Länsstyrelsen ställer sig bakom förslaget att överföra ansvar från Vattenmyndigheterna till Havs- och vattenmyndigheten (HaV), SGU och Länsstyrelserna. Men detta kommer kräva mycket stora förändringar i hur HaV arbetar med vattenförvaltning. Det är viktigt att påpeka att det är Vattenmyndigheterna som under de senaste åren tagit ett allt större ansvar för att vattenförvaltningen ska fungera i Sverige.

För att vattenförvaltningen ska kunna fungera på ett effektivt sätt behöver dels ansvaret föras upp på nationell nivå, dels organisationen förenklas. Det finns en mängd olika sätt en ny organisation kan formas, men det mest logiska är den nämnda, med HaV och SGU som nationella samordnande och Länsstyrelserna som utförare. Länsstyrelsen anser också att förslaget att inkludera kommunerna i högre utsträckning är positivt. Hur kommunernas roll ska se ut framgår inte av utredningen, men om de ska ha en mer framträdande roll inom vattenförvaltningen krävs att kommunerna själva vill se denna utveckling, och aktivt tar ansvar för denna nya roll.

Ända sedan organisationen för vattenförvaltning tog form har rollerna i praktiken varit otydliga. Och därför också olika myndigheters mandat och ansvar. Tanken med den organisation som vi har idag har varit att regionalisera förvaltningen av vatten och därmed göra närheten till lokala och kommunala aktörer tydligare och enklare. I teorin är detta ett bra förhållningssätt. Men i praktiken har den lokala förankringen i stora delar uteblivit som en konstruktiv del av genomförandet av vattenförvaltningens olika delar. Vattenråden, som ska vara en lokal representant i vattenförvaltningsarbetet, drivs på olika sätt och med vitt skilda agendor. Deras ansvar och deras möjlighet att påverka är fortfarande efter många års vattenförvaltning oklar. Flera speciella lösningar, på olika nivåer inom förvaltningen, som vattendelegationer, lokalisering av vattenmyndigheterna vid länsstyrelser, och vattenråd har generellt inneburit oklara och otydliga ansvarsförhållanden, något som också blir väldigt tydligt i utredningen.

Vattenförvaltningen ska genomföras på samma sätt i Blekinge som i Norrbotten. Vi har samma lagstiftning till grund för arbetet, vi har samma krav att på MKN och samma behov av åtgärder, även om de konkreta åtgärderna inte alltid är desamma. Den nationella samordningen, som ska genomföras av HaV genom föreskrifter, vägledningar, riktlinjer etc har varit ständigt försenad,

2020-04-24

537-491-2020

och ofta helt ur fas i förhållande till de olika delarna i den 6-åriga förvaltningscykeln. Detta har påverkat genomförandet av samtliga delar av vattenförvaltningen på ett mycket negativt sätt. Det har inneburit att vattenmyndigheterna fått ta ett allt större ansvar att samordna arbetet nationellt, och att den regionala samordningen därmed har blivit drabbad. Eftersom rollerna inte varit tydliga, och vattenmyndigheterna fått ett alltför stort samordningsansvar, har det varit svårt att veta vem som egentligen ska göra vad. Inom respektive sakområde har nationella grupper vuxit fram, ofta med representanter för någon vattenmyndighet som sammankallande. Men arbetet i dessa har blivit kraftigt påverkat av att riktlinjer och vägledningar saknats från nationella myndigheter. För vissa sakområden, tex övergödning, har det saknats nationell samordning och arbetet har präglats av oklarheter. Vattenmyndigheterna har hamnat i kläm mellan HaV, som inte gör det de ska, och länsstyrelser som behöver samordning och vägledning. Om en ny organisation ska ta form behöver uppdraget gentemot HaV vara mycket tydligt och de behöver ges resurser att klara av detta uppdrag. Den kompetens som finns inom vattenmyndigheterna behöver tas tillvara och komma både nationella och regionala myndigheter till del.

Åtgärdsprogrammet är en central del av vattenförvaltningen. Utan åtgärder i syfte att förbättra vattnets kvalitet är övriga delar av förvaltningen endast en administrativ börda. Men även åtgärdsprogrammet har präglats av oklarheter vad gäller ansvar och utförande. Även om det i teorin är ett program som beslutats av en myndighet, eller i detta fall av vattendelegationer, är de åtgärder som riktats mot andra myndigheter i praktiken att ses som övergripande prioriteringar. De åtgärder som riktats mot länsstyrelserna har i vissa fall redan varit under genomförande genom uppdrag från andra myndigheter, och ger därmed inte någon ytterligare miljönytta. På grund av den övergripande karaktären och den begränsade nyttan har det varit svårt att implementera åtgärdsprogrammet på ett tydligt sätt i verksamheten. Det har snarare blivit merarbete att ha ytterligare en årlig uppföljning. Åtgärdsprogrammen bör beslutas på nationell nivå, vara tydligt riktade gentemot olika myndigheters verksamheter, vara förenliga med de krav som ställs via lagstiftning och måste vara finansierade för att få någon genomslagskraft. För att få åtgärder genomförda behöver lokala organ, företag, markägare mfl inkluderas på ett effektivt sätt. Inte enbart som en mottagare av information och som en samrådsinstans.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Sten Nordin med Fredrik Andreasson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Gunnar Milvert och Erica Svensson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.